PROJECT OF VJM FOR WATER AWARNESS, CONSERVATION AND PLANTATION

Rain water harvesting on Hanuman Hill, Arvi road, Wardha

Hanuman Hill In 2015

CCT 8x2x2 digging work in progess

About 250 CCT done with active people of wardha through VJM

CCT completed waiting for rain

Team VJM

Most awaited moment….rain came and each drop saved and collected to percolate in hill soil

Big Trenches

About 2 crore of rain water collected in treches , cct and Percolated on Hill

Plantation compaign on hanuman hill around 14000 plants are there

CCT with plantation

Wash Out Water From MJP (Maharashtra Jivan Pradhikaran) , About 3 lacs Ltrs per day which was going in Drian and wasted diverted to Hanuman Hill and circulated through 2.5 kms deep CCT

Hanuman Hill Before (2015)

Hanuman hill   (2016)

Hanuman Hill 2018

Team VJM in action

PAPER NEWS

टेकडीवर ठिकठिकाणी खंदक खोदण्यात आले असून इतर ठिकाणी खड्डे खोदून झाडेही लावण्यात आली आहे.

वैद्यकीय जनजागृती मंचचा उपक्रम : डॉक्टरांच्या श्रमदानातून उपक्रमाला मूर्त रुप

पुनर्भरणाला जोरदार पावसाची प्रतीक्षा

वर्धा : राज्यात उद्भवलेली पाण्याची भीषण टंचाई लक्षात घेता सर्वत्र पुनर्भरण यंत्रणेवर भर देण्याच्या बाबी समोर येऊ लागल्या होत्या. पण कुणी पुढाकार घेताना दिसत नव्हते. वर्धेत मात्र आपला वैद्यकीय व्यवसाय हा समाजहिताकरिता काही काळ बाजूला सारुन डॉक्टरांनी पावसाच्या पाण्याचे पुनर्भरण करण्याचा निर्णय घेतला. केवळ निर्णयच घेतला नाही तर लोक सहभागातून कामालाही सुरुवात केली. हे काम आता पूर्णत्वास आले असून पुनर्भरणाकरिता आता जोरदार पावसाची प्रतीक्षा आहे.

वैद्यकीय जनजागृती मंचने हनुमान टेकडी, पिपरी मेघे येथे पावसाच्या पाण्याचे पुनर्भरण करण्याची संकल्पना राबवली. टेकडीच्या सभोवताल खंदक करण्यात आले आहे. प्रथम केवळ वैद्यकीय जनजागृती मंचच्या सदस्यांनी सुरु केलेल्या कार्याला लोकसहभाग लाभला. तब्बल दोन ते अडीच महिने डॉक्टर आणि नागरिकांनी हातात पावडे घेऊन खंदक तयार केले. झाडांसाठी खड्डेही यावेळी खोदण्यात आले.

खंदक खोदण्याचे काम आटोपले असून आता फेन्सिंगसाठी लोकसभागातून निधी उभारला जाणार आहे. पावसाचे आगमन होताच वृक्षांची लागवड करण्यात येणार आहे. वैद्यकीय जनजागृती मंचच्या पुढाकाराने वर्धेत एका टेकडीवर जल पुनर्भरणाचा प्रयोग राबविण्यात आला. पाणीटंचाई निवारणार्थ लोकसहभागातून असेच प्रयोग जिल्ह्यात अन्यत्र राबविले जाणेही गरजेचे आहे.(कार्यालय प्रतिनिधी)

जल पुनर्भरणाचे वैयक्तिक प्रकल्पही गरजेचे

- वैद्यकीय जनजागृती मंचने सामूहिक जल पुनर्भरणाचा प्रयोग राबविला. या मंचातील डॉक्टरांनी वैयक्तिक जल पुनर्भरणाचे संयंत्रही नागरिकांना उपलब्ध करून दिले आहेत. शिवाय अनेक डक्टरांनी ते आपापल्या घरी बसविले आहेत. यासाठी अधिक खर्च येत नसल्याने नागरिकांनी सदर संयंत्र आपापल्या घरी लावावे, असे आवाहन केले जात आहे. जल पुनर्भरणाची गरज ओळखून नागरिकांनी वैयक्तिक प्रकल्प राबविले तर जिल्ह्यात कधीही पाणी टंचाई जाणवणार नाही. यासाठी सर्व नागरिकांनी पुढाकार घेत पुनर्भरण करणे गरजेचे आहे. यासाठी लागणारे संयंत्र डॉ. सचिन पावडे यांच्यासह व्हीजेएमच्या सदस्यांकडे उपलब्ध आहे.

जलमित्र अभियान

जल पुनर्भरण उपक्रमात सहभागी झालेले वैद्यकीय जनजागृती मंचचे सदस्य.

ठिकठिकाणी पाणी अडविण्यासाठी मातीचे थर देण्यात आले आहे.

वृक्ष लागवडीचाही प्रयोग

- सध्या हनुमान टेकडीच्या सभोवताल खंदक खोदण्यात आले आहेत. या खंदकातून निघणाऱ्या मातीमध्ये खड्डा तयार करुन वृक्षारोपण करण्यात येणार आहे. त्यामुळे टेकडीवरील माती वाहून जाणार नाही. झाडांमुळे माती धरुन राहणार असून टेकडी हिरवीगार होण्यासही मदत होणार आहे. वृक्ष लागवडीसह संगोपन, संवर्धन या बाबीकडेही लक्ष देण्यात येणार आहे. नागरिकांचा सहभाग असल्याने ही कामे सोपी होणार असल्याचे मत मंचच्या सदस्यांकडून व्यक्त करण्यात येत आहे. या प्रकल्पापासून अन्य संस्था, संघटनांनीही बोध घेत जल पुनर्भरण प्रकल्प हाती घेणे गरजेचे झाले आहे.

एक कोटी लिटर पावसाचे पाणी मुरणार : डॉक्टरांनी श्रमदानातून दिला सामाजिक आरोग्य जपण्याचा संदेश

वर्धेत जलपुनर्भरणाचा आदर्शवत प्रयोग

राजेश भोजेकर • वर्धा

दिवसेंदिवस होत असलेल्या पर्यावरणाच्या ऱ्हासामुळे भविष्यात वर्धेचेही लातूर होईल. ही भीती बाळगून वर्धेतील नामवंत डॉक्टरांनी लगतच्या एका टेकडीवर श्रमदानातून जल पुनर्भरणाची योजना राबविली. पावसाळ्याच्या तोंडावर हे काम पूर्णत्वास आले. आश्चर्याची बाब म्हणून पहिल्याच पावसात तब्बल एक कोटी लीटर पाणी अडवून जमिनीत मुरवण्यात या मंडळींना यश आले. सामाजिक बांधिलकीतून एखादी गोष्ट मनावर घेतली तर ती यशस्वी होऊ शकते, हा आदर्शच या मंडळींनी मूर्तरुपात समाजापुढे ठेवला. डॉक्टारांनी आपला व्यवसाय सांभाळून केलेला जल पुनर्भरणाचा हा प्रयोग राज्यात एकमात्र असावा.

बालरोग्य तज्ज्ञ डॉ. सचिन पावडे यांनी समाजाचे काही देणे असल्याची बाब लक्षात घेऊन वर्धेतील अन्य डॉक्टर मंडळींना एकत्र आणून वैद्यकीय जनजागृती मंचची स्थापना केली. या माध्यमातून त्यांनी पुढाकार घेऊन मंगल कार्यालयातून फेकल्या जाणाऱ्या अन्नामुळे नागरिकांच्या आरोग्याला होणारा धोका पटवून दिला. प्लास्टिक निर्मूलनातही योगदान दिले. 'लोकमत'ने सुरु केलेल्या 'नो व्हेईकल डे'मध्येही हिरीरीने भाग घेतला. हे करीत असताना भविष्यात

हनुमान टेकडीवर खोदलेल्या खंदकाम पावसाचे पाणी असे जमा झाले आहे.

डॉक्टरांच्या सतत दोन महिन्यांच्या श्रमदानाचे फलित.

लोकवर्गणीतून मिळणार टेकडीला सुरक्षा

◆ वैद्यकीय जनजागृती मंचच्या माध्यमातून साकारलेला पुनर्भरणाचा उपक्रम दीर्घकाळ टिकून राहावा. तेथे लावलेल्या वृक्षांचे संगोपन व्हावे, भविष्यात ही टेकडी पर्यावरणाचा आणि जलपुनर्भरणाचा संदेश देणारे प्रभावी माध्यम व्हावे, या हेतूने टेकडीचे संरक्षण करण्याची बाब पुढे आली. मात्र प्रशासन कागदी घोडे नाचविण्यात धन्यता मानत असल्यामुळे अखेर लोकवर्गणीतूनच टेकडीला संरक्षण कुंपण करण्याचा निर्णय घेण्यात आला. या उपक्रमाला नागरिकांकडूनही उदंड प्रतिसाद मिळत आहे.

होणाऱ्या पाणी टंचाईवर आताच मात केली नाही, तर महाराष्ट्रातील प्रत्येक जिल्हा लातूर होईल हा धोका लक्षात घेऊन जल पुनर्भरणाचा प्रयोग करण्याचा संकल्प केला. या माध्यमातून समाजापुढे मूर्तीमंत उदाहरण ठेवण्याचेही ठरविले. आणि येथूनच जलपुनर्भरणाच्या दिशेने वर्धेकरांचे पहिले पाऊल पडले.

वर्धा शहराला लागून असलेल्या हनुमान टेकडीची निवड केली. या टेकडीचा काहीएक उपयोग होत नव्हता. एप्रिल महिन्यापासून या टेकडीच्या उतार भागावर खंदक खोदण्याचे काम स्वत: हातात फावडे व घमेले घेऊन सुरु केले. दररोज दोन तास श्रमदान करण्याचे वेळापत्रक तयार केले.

ज्या लोकांना येथे श्रमदान करायचे आहे त्यांचेही स्वागत केले. डॉ. सचिन पावडे, डॉ. यशवंत हिवंज, डॉ. प्रदीप सुने, डॉ. प्रशांत वाडीभस्मे, डॉ. आनंद गाढवकर, श्याम भेंडे, अमोल गाढवकर या सात जणांच्या पुढाकारातून सुरु उपक्रमाला काही दिवसांत सुमारे ६० वर लोकांचे हात लागले. जनहित मंच, म.रा. वैद्यकीय प्रतिनिधी संघटना, बहार नेचर फांडेशन या संघटनांसह अभियांत्रिकीच्या विद्यार्थ्यांनीही पुढाकार घेतला. अवघ्या दोन महिन्यात या मंडळींनी एकही रुपया खर्च न करता ८ बाय २ फूट आकाराच्या तब्बल १५० खंदकाचे खोदकाम झाले. टेकडीवर पडणाऱ्या पावसाचे पाणी वाहून जाणार नाही, ही दूरदृष्टी ठेवूनच खंदकाचे काम केले गेले. पर्यावरणाचा धोका विचारात घेऊन प्रत्येक खंदकाजवळ दोन वृक्षाची लागवड केली गेली.

आता या टेकडीकडे दूरुनही बघितल्यास ठिकठिकाणी हे खंदक दृष्टीस पडतात. या खंदकाला दमदार पावसाची प्रतीक्षा होती. सोमवारी जिल्ह्यात जोरदार पावसाने हजेरी लावली असता प्रत्येक खंदक पाण्याचे तुंडूंब भरलेले असल्याचे चित्र आहे. खंदकाची पाणी साठवणूक क्षमता विचारात घेता सर्व खंदक मिळून तब्बल एक कोटी लिटर पाण्याचे पुनर्भरण या ठिकाणी होणार आहे. टेकडीवर पडणाऱ्या पावसाचे पाणी कुठेही वाहून न जाता या खंदकाच्या माध्यमातून जमिनीत मुरत आहे. परिणामी परिसरातील भुजलसाठ्यात कमालीची वाढ होणार असल्याचे तज्ज्ञांचे मत आहे. शासनाने कोट्यवधी रुपये खर्च केल्यानंतरही अशी योजना आकारास येत नाही, असा सर्व सामान्यांचा अनुभव आहे. परंतु, जलपुनर्भरणाच्या माध्यमातून अतुल्य कामगिरी बजावून जनतेच्या आरोग्याची काळजी घेणाऱ्या डॉक्टरांनी सामाजिक आरोग्य जपण्याचाही संदेश दिला आहे.

पत्रकार परिषद : वैद्यकीय जनजागृती मंचचा पुढाकार

भविष्यातील पाण्यासाठी 'रेन वॉटर हार्वेस्टिंग' मोहीम

वर्धा : राज्यात पाणीटंचाईने उग्र रूप धारण केले आहे. वर्धेलाही भविष्यात दुष्काळाची झळ पोहोचण्याची शक्यता नाकारता येत आहे. ही बाब लक्षात घेत वैद्यकीय जनजागृती मंचाने हातात कुदळ, फावडे घेत 'रेन वॉटर हार्वेस्टिंग' प्रकल्प हाती घेतला. वैद्यकीय व्यवसाय बाजूला ठेवत काही वेळ समाजासाठी देण्याच्या उद्देशाने केवळ डॉक्टरांच्या चमुने सुरु केलेल्या या प्रकल्पात आता अनेक जण हातभार लावत आहे. हनुमान टेकडीवर रेन वॉटर हार्वेस्टिंगचा प्रकल्प राबविला जात असून यात लोकसहभाग वाढावा, अशी अपेक्षा वैद्यकीय जनजागृती मंचचे डॉ. सचिन पावडे यांनी पत्रकार परिषदेत दिली.

वैद्यकीय जनजागृती मंचाद्वारे हनुमान टेकडीवर हा प्रकल्प राबविला जात आहे. डॉक्टरांनी तेथेच बुधवारी पत्रकार परिषदेचे आयोजन केले. पृथ्वीवर ७० टक्के पाणी असले तरी त्यापैकी केवळ दोन टक्के पाणीच आपल्या उपयोगत येते. हे पाणी जमिनीतीलच आहे. पावसाचे पडणारे पाणी अडवून ते जिरवण्याची पद्धत आपल्याकडे नसल्याने ते वाहून जाते. परिणामी, भूगर्भातील पाण्याची पातळी दिवसेंदिवस खालावत आहे. पाण्याचा उपसा वाढत असताना पाणी जिरवण्याकडे दुर्लक्ष केले जात आहे. यामुळे पाणीटंचाईचा सामना करावा लागतो. सध्या लातूरमध्ये भिषण पाणीटंचाई आहे. वर्धेत अशी वेळ येऊ नये यासाठी आधीच दक्षता म्हणून हनुमान टेकडीवर पडणारे पावसाचे पाणी वाहत जाऊ नये. ते येथेच अडवून जिरविता यावे, यासाठी एक कार्यक्रम आखला.

टेकडीच्या उतारावर चर करताना वैद्यकीय जनजागृती मंचचे पदाधिकारी.

मोहिमेला सहकार्याची गरज

◆ आपला वैद्यकीय पेशा थोडा बाजूला सारुन सामाजिक हितासाठी नेहमीच अग्रेसर राहणाऱ्या वर्धेतील वैद्यकीय जनजागृती मंचाने विविध उपक्रम हाती घेतलेत. आजही ते पाण्याचे दुर्भिक्ष लक्षात घेऊन हातात फावडे, कुदळ, टोपले घेऊन हनुमान टेकडीवर रेन वॉटर हार्वेस्टिंगसाठी झटत आहे. यातून पाण्याची पातळी वाढली तर त्याचा फायदा सर्वांनाच होणार आहे. कोणतीही मोहीम हाती घेतली तर ती यशस्वी करण्यासाठी सहकार्याची गरज असते. या मोहिमेत सामाजिक संघटना, युवा संघटना, विद्यार्थी व नागरिकांनी सहभागी होऊन सहकार्य करणे गरजेचे झाले आहे.

वैद्यकीय जनजागृती मंचच्या सदस्यांनी प्रारंभी करीत टेकडीवर सात ते आठ फुट खोल आणि दोन फुट रुंद अशा नाल्या खोदायला सुरुवात केली. टेकडीच्या सभोवताल अशा नाल्या खोदून दोन नाल्यांच्या मधे एक नाली, अशी चर तयार करण्यात येत आहे. यातून निघालेली माती उताराच्या बाजूने नालीच्या काठावर टाकली आहे. जेणेकरून नालीत आलेले पाणी अडेल आणि त्यात मुरेल. सोबतच नालीच्या काठावरील मातीत एक झाड लावण्यात येणार आहे. झाडामुळे माती धरून राहील व पर्यावरणास आधार होईल. आठवड्यातून दोन दिवस यासाठी जनजागृती मंचचे सदस्य देत आहेत. आता हळूहळू नागरिकांचा या मोहिमेत सभाग वाढू लागल्याने कामाला गती आली आहे. टेकडीवर सुमारे २५ ते ३० नाल्या तयार झाल्या असून लवकरच टेकडीच्या सभोवताली अशा नाल्या करण्याचे प्रयत्न सुरु आहे. यामुळे टेकडीवर पडणारे पाणी अडून ते जिरल्यामुळे पाण्याच्या पातळीत वाढ होईल, असा विश्वासही डॉ. सचिन पावडे यांनी व्यक्त केला.

पत्रपरिषदेला या मोहिमेत कार्यरत डॉ. यशवंत हिवंज, डॉ. प्रशांत वाडीभस्मे, डॉ. निखिल ताल्हण, डॉ. प्रवीण सातपुते, डॉ. अजय निंबलवार, डॉ. प्रदीप सुने, डॉ. चंद्रकांत जाधव, डॉ. राजेंद्र पुनसे, डॉ. आलोक विश्वास, डॉ. अभिजीत खनके, डॉ. आनंद गाढवकर, डॉ. नितीन मेशकर, डॉ. मोहन पोकळे, डॉ. महेंद्र भगत, डॉ. राजेंद्र पुनसे, डॉ. विलास ढगे, डॉ. नहुश घाटे, डॉ. अमित पुजारी, मोहन मिसाळ, नीरज शुक्ला, सुनील अष्टपुत्रे, श्याम भेंडे, पवन बोधनकर, विलास बरडे, हरेंद्र नाईक, लोभेश थोडे, मोहन गलांडे, मंगेश जोशी उपस्थित होते.(कार्यालय प्रतिनिधी)

Water Cup Mahashramdan - 2016

Awareness, Motivation & Education – Dr. Sachin Pawade 2017

Awareness, Motivation & Education – Dr. Sachin Pawade 2017

Consistent efforts resulted in drastic rise in awareness in General population leading to mass movement towards rain water harvesting & ground water recharge on community and personal level.

Awareness lecture series regarding Judicious use of water and Rain Water Harvesting Techniques all over Vidarbha.

जल जीवन फाऊंडेशन अमरावती
जल जागृती अभियान
श्री. शैलेश नवाल
श्री. संजय निपाणे
डॉ.श्री. सचिन पावडे

कार्यक्रमाचे अध्यक्ष
श्री. शैलेश नवाल
जिल्हाधिकारी, अमरावती
कार्यक्रमाचे उद्घाटन
श्री. संजय निपाणे
आयुक्त, मनपा, अमरावती
डॉ.श्री. सचिन पावडे
डॉ. नीरज मुरके
सचिव, IMA

INDIAN MEDICAL ASSOCIATION, NAGPUR
DR. DINKAR HARDAS CME HALL
Raigarh

जल जन जागृती कार्यक्रम
कार्यक्रमाचे उद्घाटक
श्री. सोपानजी नागरगोजे
प्रमुख मार्गदर्शक
डॉ. सचिन पायडे
प्रमुख अतिथीः
वेळः सायंकाळी ४.०० वाजता

SHOT ON REDMI NOTE5 PRO
MI DUAL CAMERA
2019/6/13 21:37

Chief Minister of Maharashtra

Hon. Mr. Devendraji Fadanvis appreciated the efforts taken by VJM

Final result water cup 2017 – Kakaddhara village Dist. Wardha stood first in Maharashtra

Dr. Sachin Pawade President VJM with Water Cup 2017

Water bank – new concept 2019 -- Rs 4.5 lacs Generated from Donations distributed to 18 Villages for Machine work for water conservation

लोकमत

'वॉटर बँक' देणार गावांना पाणीदार व्याज

व्हीजेएमची नवी संकल्पना : ३० रुपयाच्या गुंतवणुकीतून मिळणार ५० हजार लिटर पाणी

आनंद इंगोले।
लोकमत न्यूज नेटवर्क

वर्धा : सध्याच्या दुष्काळी परिस्थितीमुळे पैशांपेक्षाही पाण्याला जास्त महत्त्व आले आहे. म्हणूनच भविष्यातील धोका ओळखून वैद्यकीय जनजागृती मंचाने (व्हीजेएम) वॉटरकप स्पर्धेत सहभागी झालेल्या गावांना पाणीदार करण्याकरिता 'वॉटर बँक' ही संकल्पना साकारली. या बँकेच्या माध्यमातून केवळ ३० रुपयांची गुंतवणूक केल्यास गावकऱ्यांना ५० हजार लिटर पाणी व्याजाच्या रुपात मिळणार आहे. त्यामुळे नागरिकांनी 'वॉटर बँक' मध्ये गुंतवणूक करण्याची गरज आहे.

स्थानिक वैद्यकीय क्षेत्रात कार्यरत असलेल्या डॉक्टरांसह कर्मचाऱ्यांनी पर्यावरणाचे बिघडलेले आरोग्य सुधारण्यासाठी वैद्यकीय जनजागृती मंच (व्हिजेएम) च्या माध्यमातून कार्य सुरु केले आहे. त्यांच्या कार्याला वर्धेकरांचाही हातभार लागत आहे. जिल्ह्यातील जलसंकट गडद होत असल्याने भविष्यात पाण्याची बचत व्हावी, जमिनीत मोठ्या प्रमाणात पाणी साठविले जावे, याकरिता जलपुनर्भरण तसेच मॅजिक पीटचा वापरावर भर दिला जात आहे. पाणी टंचाईच्या झळा असह्य झाल्याने अनेकांनी जलपुनर्भरण आणि शोष खड्डा तयार करायला सुरुवात केली आहे.पाणी फाऊंडेशनच्या वॉटरकप स्पर्धेत सहभागी २४२ गावांना जलयुक्त करण्याकरिता 'वॉटर बँक' सुरु केली असून लोकसहभागातून गुतवणूक वाढविण्याकरिता प्रयत्न चालविले आहे. यातील गुंतवणूक वाढली तर आपले आणि भविष्यातील पिढीचे जीवन पाणीदार होणार असल्याचा विश्वास वैद्यकीय जनजागृती मंचाने व्यक्त केला आहे.

वॉटरकप स्पर्धेसाठी गावकऱ्यांना मार्गदर्शन करताना व्हीजेएमचे पदाधिकारी.

लोकसहभागातून यंत्रसामुग्री उभी करण्यासाठी धडपड

जिल्ह्यातील सेलू, देवळी, कारंजा व आर्वी तालुक्यातील २४२ गावांचा पाणी फाउंडेशन वॉटर कप स्पर्धेत सहभाग असून ८ एप्रिलपासून श्रमदानाला सुरुवात झाली आहे. प्रत्येक गावांमध्ये पोकलॅन मशीनची आवश्यकता असल्याने एका तासासाठी २ हजार २०० रुपये मोजावे लागतात. त्यानुसार प्रत्येक गावाला मशिनीकरिता ३ लाख रुपये खर्च असल्याने सामाजिक बांधिलकी जोपासत एक दिवस श्रमदान करुन मशिनीकरिता १ रुपयापासून पुढे कित्तीही रुपये अर्थसहाय्य करण्याचे आवाहनही वैद्यकीय जनजागृतीमंचाने केले आहे.

अशी करा गुंतवणूक आणि मिळवा भरपूर व्याज

साधारणत: मशीनद्वारे १ घनमीटर खोदकाम करण्यासाठी ३० रुपये खर्च पडतो. १ घनमीटर म्हणजेच ३५.२८ घनफूट होतात. १ घनफुटामध्ये आपण अंदाजे ३० लिटर पाणी जमा करु शकतो. यानुसार १ घनमीटर मध्ये १ हजार लिटर पाणी आपण जमा करु शकतो. एका पावसाळ्यात खोदलेला १ घनमीटर खड्डा ५ वेळा जमिनीत पाणी मुरवितो. त्यामुळे १ घनमीटर खड्ड्यात ५ हजार लिटर पाणी मुरवू शकतो. खोदलेला खड्डा हा कमीत कमी १० वर्षे आपल्याला पाणी मुरविण्याकरिता उपयोगी पडतो. म्हणजेच आपल्या ३० रुपयांच्या गुंतवणुकीमध्ये आपण ५० हजार लिटर पाणी जमिनीत मुरवू शकतो. यातून भविष्यात भरपूर पाणी उपलब्ध होऊ शकते.

> गावांना मशीन व डिझेलचा पुरवठा करण्याकरिता लोकसहभागातून आर्थिक मदतीचे आवाहन केले आहे. ती रक्कम 'वॉटर बॅंक' मध्ये जमा करुन उत्कृष्ट काम करणाऱ्या गावांमध्ये ती गुंतविली जाईल. त्यामुळे गावातील पाणी पातळी वाढण्यास मदत होईल.
>
> \- डॉ. सचिन पावडे, अध्यक्ष, वैद्यकीय जनजागृती मंच.

Nagpur Main
Page No. 5 May 07, 2019
Powered by: erelego.com

Project Miyawaki – VJM Jalad Ghanwan 5500 Plantation till date

4 months old Pulwama Shahid Miyawaki forest At Hanuman Hill, In the memory of our Great Soldiers lost their lives at Pulwama Attack.

Open spaces development for ground water recharge through Big Soak pits towards the slop of open spaces in urban colonies.

Bhoojal Moist Soil A direct recharge filter for Well and Borwell Invented by Dr. Sachin Pawade President VJM till date about 850 installations on NO LOSS NO PROFIT all over Maharashtra.

Got appreciation by community as they got tremendous result from the recharge of first rain only.

तुम्हाला माहित आहे का?
तुम्ही आता ज्या आरोग्य केंद्रात आहात ते सुद्धा
लसीकरणासाठी तुम्ही निवडलेले केंद्र
आरोग्य केंद्रच आहे.
सर्वात उत्तम सुरक्षा
प्रतिबंध हाच एकमेव उपाय
अभय
आरोग्य केंद्र
जीवन अमूल्य आहे... आयुष्याशी खेळू

Shot on M7 Power

रेन वॉटर हार्वेस्टिंगचा प्रयोग : वैद्यकीय जनजागृती मंचचा पुढाकार

डॉक्टर झाले जलमित्र

नागपूर : पाणी हेच जीवन. भूगर्भातील जलसाठा संपुष्टात येत आहे. आताच पाण्याचे नियोजन आणि बचत न केल्यास भविष्यात लातूरची अनुभूती आल्यावाचून राहणार नाही. ही बाब हेरून वर्धेतील डॉक्टर मंडळींनी वैद्यकीय जनजागृती मंचच्या माध्यमातून 'रेन वॉटर हार्वेस्टिंग'चा विडाच उचलला आहे. विशेष म्हणजे, 'लोकमत'ने सुद्धा राज्यभरात 'जलमित्र' अभियान सुरू केले आहे. या पार्श्वभूमीवर वर्धेतील हे जलमित्र उपराजधानीत आले असता, त्यांच्याशी 'लोकमत' प्रतिनिधीने संवाद साधला.

विशेष म्हणजे, या डॉक्टर जलमित्रांनी निव्वळ जागर नव्हे तर कृतीही सुरू केली आहे. या पावसाळ्यात प्रत्येक कुटुंबांनी पाणी बचावसाठी पुढाकार घेत जलमित्र व्हावे आणि 'रेन वॉटर हार्वेस्टिंग'च्या माध्यमातून पाण्याची बचत व नियोजन करावे, असा ते सर्वांना संदेश देत आहे. पाण्याचा फक्त वापर होतो आहे. पावसाचे पाणी अडवून जिरवण्याची पद्धत येथे नाही. परिणामी, भूगर्भातील पाण्याची पातळी खालावते आहे. उपसा वाढत असताना पाणी जिरवण्याकडे दुर्लक्ष होत आहे. लातूरमध्ये भीषण पाणीटंचाई आहे. तशीच विदर्भाला भविष्यात दुष्काळाची झळ पोहोचू शकते. हा धोका लक्षात घेत वैद्यकीय जनजागृती मंचने हातात कुदळ, फावडे घेऊन 'रेन वॉटर हार्वेस्टिंग'चा विडाच उचलला आहे. डॉक्टर मंडळी जलमित्राच्या भूमिकेत बघून काही नागरिकही त्यांच्यासह खांद्याला खांदा लावून या सामाजिक उपक्रमात सहभागी होत आहेत.

या डॉक्टर मंडळींनी वर्धा येथील हनुमान टेकडीवर सात ते आठ फूट खोल आणि दोन फूट रुंद नाल्याचे खोदकाम सुरू केले आहे. टेकडीच्या सभोवताल नाल्या खोदून दोन नाल्यांच्या मधे एक नाली, असे चर

वर्धेच्या हनुमान टेकडीच्या उतारावर चर खोदताना डॉक्टर मंडळी.

पाणी पुनर्भरण संयंत्र

- या डॉक्टरांचा वैद्यकीय जनजागृती मंच हा पावसाळ्यात घराच्या छतावर पडणारे पाणी वाहून न जाता जमिनीत मुरावे म्हणूनही धडपड करीत आहे. यासाठी पावसाच्या पाण्याचे जमिनीत पुनर्भरण करण्याकरिता अत्यल्प किमतीत संयंत्र तयार केले आहे. शिवाय ते काही ठिकाणी लावण्यात सुद्धा आले आहे. 'रेन वॉटर हार्वेस्टिंग इक्विपमेंट' (व्हीजेएम भूजल) असे नाव असलेले हे संयंत्र डॉ. सचिन पावडे यांनी तयार केले आहे. हे संयंत्र अवघ्या १ हजार ८०० रुपयांत आपल्या घरी लावता येऊ शकते. या संयंत्राच्या उपयोगितेच्या चाचण्या घेण्यात आल्या आहेत. अमरावती येथे असेच दोन संयंत्र बसविले आहे. घराच्या छतावर साचणारे पावसाचे पाणी या संयंत्राला पाईप जोडून कूपनलिका (बोअरवेल) वा विहिरीत सोडल्यास पाण्याची पातळी निश्चितपणे वाढेल. पावसाचे पाणी जमिनीत झिरपायला अनेक वर्षे लागतात; पण हे पाणी संयंत्राच्या माध्यमातून थेट विहिरीत वा बोअरवेलमध्ये सोडले तर भूगर्भातील पाण्याची पातळी झपाट्याने वाढण्यास मदत होईल. व्हीजेएम भूजल संयंत्र गुरुत्वाकर्षणाच्या सिद्धांतासह फोम फिल्टर, ॲक्टिव्हेटेड चारकोल व पेबल्सने युक्त आहे. हे संयंत्र लावण्यापूर्वी छत स्वच्छ करणे आवश्यक आहे. अडगळीतील साहित्य, कैरकचरा वा इतर वस्तू, रसायन आदी छतावरून काढून घ्यावे. पावसाळ्यातील पहिला पाऊस होऊन गेल्यावर दुसऱ्या पावसापासून छतावर गोळा होणारे पाणी या संयंत्राच्या माध्यमातून विहिरीत वा बोअरवेलमध्ये सोडता येते.

वार्षिक पर्जन्यमानाचा विचार करता चार महिन्यांच्या पावसाळ्यात एकूण ९६ तासच पाऊस पडतो. जिल्ह्याचे वार्षिक पर्जन्यमान १०३७ मिलीलिटर आहे. हा पाऊस तसा पुरेसा आहे; पण साठवणुकीविषयी अक्षम्य दुर्लक्षामुळे पाणीटंचाईचा सामना करावा लागतो. एक हजार चौरस फुटाच्या छतावर एका पावसाळ्यात ९० हजार ते १ लाख लिटर पाणी जमा होते. एवढ्या पाण्याचे आपण जमिनीत पुनर्भरण करू शकतो. एका कुटुंबाला दिवसाला साधारण १३५ लिटर पाणी पुरेसे असते. पाण्याचे पुनर्भरण केल्यास आपली ९० टक्के गरज सहज पूर्ण होते.

- डॉ. सचिन पावडे, अध्यक्ष, वैद्यकीय जनजागृती मंच, वर्धा.

तयार केले जात आहेत. यातून निघालेली माती उताराच्या बाजूने नालीच्या काठावर टाकण्यात आली. नालीत आलेले पाणी अडून त्यात मुरेल. नालीच्या काठावरील मातीत झाड लावण्यात येणार आहे.

झाडामुळे माती धरून राहील व पर्यावरणाला आधार होईल. आठवड्यातून दोन दिवस वैद्यकीय जनजागृती मंचचे डॉ. सचिन पावडे, डॉ. यशवंत हिवंज, डॉ. प्रशांत धाडीभस्मे, सागर राघलवार, डॉ. निखील तालहण, डॉ. प्रवीण सातपुते, डॉ. अजय निंबलवार, डॉ. प्रदीप सुने, डॉ. चंद्रकांत जाधव, डॉ. राजेंद्र पुनसे, डॉ. आलोक विश्वास, डॉ. अभिजित खनके, डॉ. आनंद गाढवकर, डॉ. नितीन मेशकर, डॉ. मोहन पोकळे, डॉ. महेंद्र भगत, डॉ. राजेंद्र पुनसे, डॉ. विलास डगे, डॉ. नहुश धाटे, डॉ. अमित पुजारी, मोहन मिसाळ, नीरज शुक्ला, सुनील अष्टपुत्रे, श्याम भेंडे, पवन बोधनकर ही मंडळी येथे न चुकता श्रमदान करीत आहेत. यात त्यांना लोकांचाही तेवढाच सहभाग मिळत आहे. या श्रमदानातून टेकडीवर ४० ते ५० नाल्यांचे खोदकाम करण्यात येणार आहे. पावसाळ्यापूर्वी हे काम पूर्ण करण्याचा या मंडळींनी संकल्प केला आहे. यानंतर पावसाळ्यात टेकडीवरील पाणी अडून ते तिथेच जिरणार आहे. यामुळे पावसाचे पाणी वाहून वाया जाणार नाही,हा यामागील उद्देश आहे. अशाच प्रकारे नागरिकांनीही पावसाचे पाणी अडवून भूगर्भातील जलसाठा वाढविण्यासाठी पुढाकार घ्यावा. प्रत्येकांनी जलमित्र म्हणून पुढे आल्यास भविष्यातील जलसंकटाचा धोका टळेल, अशी वैद्यकीय जनजागृती मंचची या उपक्रमामागील भूमिका आहे. (प्रतिनिधी)

जा.क्र./वभूवै/भूसविय/ 906e /२०१५
दिनांक :- २५/५/२०१५

वरिष्ठ भुवैज्ञानिकक
भुजल सर्वेक्षण आणी विकास यंत्रणा
वर्धा यांचे कार्यालय
उपविभागीय प्रयोगशाळा,पुलगांव

कार्यालय वर्धा - दुरध्वनी क्र.०७१५२-२४३८८५,२४३६३० — ई मेल . gsdawardha@gmail.com
कार्यालय पुलगांव - दुरध्वनी क्र.०७१५८-२८३२४६ — ई मेल - sdlpulgaon@gmail.com

पाठविणा-यांचे नांव व पत्ता :- मा.अध्यक्ष,वैधकिय,जनजागृतीमंच वर्धा.
पाठविणा-यांचे पत्र क्रमांक व दिनांक :- निरंक / दि.१७.०५.२०१६
प्रयोगशाळा संदर्भ क्रमांक :- ०१-०२

नमुना घेतल्याचा दिनांक :- १७.०५.२०१६
नमुना पोहोचल्याचा दिनांक :- १७.०५.२०१६
परिक्षण सुरु केल्याचा दिनांक :- १७.०५.२०१६

अ.क्र.	प्र.सं.क्र.	गांव	नमुन्यांचे विवरण	उपलब्ध क्लोरीनचे प्रमाण पि.पि.एम.	परिक्षणाचे निष्कर्ष प्रति १०० मिली पाणी नमुन्यातील संभाव्य सुक्ष्मजंतुंची संख्या		इतर अभिप्राय पाणी पिण्यांस
					कोलीफॉर्म्स	थरमोटॉलरंट	
१	०१	वर्धा	डॉ.सचिन पावडे यांच्या पाण्याच्या टाकीतील	०.१	०:०	०:०	पाणी पिण्यांस योग्य
२	०२	वर्धा	फिल्टर टॅंक मधिल पाणी	०.३	०:०	०:०	पाणी पिण्यांस योग्य

जा.क्र./वभूवै/भूसविय/उविप्रपु/२७/२०१६
दिनांक :-२३/०५/२०१६

अणुजैविक तज्ञ
(कु.रिता भ.रायपुरे)

वरिष्ठ भुवैज्ञानिक
भुजल सर्वेक्षण आणी विकास यंत्रणा
वर्धा.

प्रत सादर :-
१) मा.उपसंचालक,भुजल सर्वेक्षण व विकास यंत्रणा,नागपंर विभाग,नागपुर यांचे माहितीकरिता सादर
२) उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, पाणी पुरवठा व स्वच्छता विभाग, जिल्हा परिषद,वर्धा
३) कार्यकारी अभियंता, ग्रामिण पाणी पुरवठा विभाग,जिल्हा परिषद,वर्धा.
४) जिल्हा आरोग्य अधिकारी,जिल्हा परिषद,वर्धा.
५) उपविभागीय अभियंता,ग्रामिण पाणी पुरवठा रउपविभाग जि.प.
६) तालुका आरोग्य अधिकारी,पंचायत समिती,
७) गट विकास अधिकारी,पंचायत समिती,

वरिष्ठ भुवैज्ञानिक
भुजल सर्वेक्षण आणी विकास यंत्रणा
वर्धा

<u>Bhoojal Moist soil recommended by Government of Maharashtra for Direct recharge in well and borwell</u>

<u>मुख्यमंत्री सचिवालय</u>

विषय : <u>छतावरील पावसाचे वाया जाणारे पाणी साठवण्याचे तंत्रज्ञान.</u>

डॉ. सचिन पवाडे, अध्यक्ष, वैद्यकीय जनजागृती मंच, वर्धा यांच्याकडून डिसेंबर, २०१६ च्या नागपूर हिवाळी अधिवेशनात विषयांकित तंत्रज्ञानाबाबत सादरीकरण करण्यात आले होते. या तंत्रज्ञानाबाबतची आवश्यक ती तपासणी करुन अहवाल सादर करण्याबाबत संचालक, भूजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणा, पुणे यांना कळविण्यात आले होते.

भूजल सर्वेक्षण विकास यंत्रणेने डॉ.पवाडे यांनी छतावरील पावसाचे वाया जाणारे पाणी साठवण्याबाबतची जी यंत्रणा विकसित केली आहे त्याची तपासणी करुन आपला अहवाल सादर केला आहे. त्याची प्रत आपल्या माहितीसाठी यासोबत पाठविण्यात येत आहे.

पावसाळ्यात घरांच्या छतावर पडणारे पाणी वाया जाऊ न देता ते साठवून पिण्याकरीता वापरण्यासाठी उपयोगात येणारी ही किफायतशीर यंत्रणा आहे. ही यंत्रणा उपयोगात आणल्यास मुख्यत: दुष्काळग्रस्त भागात जलसंवर्धनाद्वारे किमान पिण्याच्या पाण्याचे दुर्भिक्ष्य कमी करता येईल.

आपणांस विनंती की, आपण याबाबत प्रधानमंत्री आवास योजना (शहरी व ग्रामीण) अंतर्गत राज्यातील विविध शहरे/गावांमध्ये बांधण्यात येणाऱ्या घरकुल योजनांमध्ये या यंत्रणेचा वापर करता येईल का, याबाबत आवश्यक ती तपासणी करावी. तसेच या यंत्रणेचा वापर ज्या घरकुल धारकाकडून केला जाईल त्यास ग्रामपंचायत/नगरपंचायत/नगरपालिका/महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये घरपट्टी/मालमत्ता करात सवलत देता येईल का, याचाही विचार करावा.

प्रवीण

(प्रवीण परदेशी)
मुख्यमंत्र्यांचे अपर मुख्य सचिव

प्रधान सचिव (नगरविकास-१)

प्रधान सचिव (ग्रामविकास)

अपर मुख्य सचिव (गृहनिर्माण)

<u>Domestic Water Recharge by Nanded Pattern Soak pits initiative by VJM to increase the ground water level throughout the year about 500 such pits made in Wardha and nearby in last month.</u>

लोकमत

होऊनी जलयोद्धा, करुया शोषखड्डा!

वैद्यकीय जनजागृती मंचचे आवाहन : पत्रपरिषदेत पाणी बचतीचा सांगितला मार्ग

लोकमत न्यूज नेटवर्क

वर्धा : अल्प पर्जन्यमान व पाण्याचा अमर्याद उपसा, यामुळे दिवसेंदिवस पाणीपातळी खालावत आहे. परिणामी पाणी आपली जिरवायला लागल्याने आता जमिनीत पाणी जिरविण्यासाठी पुढाकार घेण्याची गरज आहे. त्याकरिता घरोघरी शोषखड्डा तयार करण्यासोबतच जल पुनर्भरणाची चळवळ उभी करण्याचे आवाहन वैद्यकीय जनजागृती मंचाचे अध्यक्ष डॉ. सचिन पावडे यांनी पत्रकार परिषदेतून केले.

विहीर, बोअरवेलची पातळी वाढविणार 'मॅजिक पिट'

◆ ग्रामीण भागात श्रमदानाचे तुफान आल्याने घरोघरी शोषखड्डे करणे बंधनकारक करण्यात आले आहे. शहरात मात्र याकडे दुर्लक्ष होत आहे. शहरातील प्रतिमाणसी दीडशे लिटर पाण्याची आवश्यकता असते. घरात चार सदस्य असल्यास एका दिवसाला सहाशे लिटर पाणी लागते. त्यापैकी केवळ शभर लिटर पाणी पिण्यासाठी व स्वयंपाकासाठी वापरले जात असून उर्वरित पाचशे लिटर पाणी हे सांडपाणी म्हणून नालीत वाहत जाते. याच पाण्याला शोषखड्ड्यांव्दारे जमिनीत मुरविल्यास पाणी पातळीतील 'मॅजिक' अनुभवायला येईल. एक दोघांनी नाही तर दररोज हजारो नागरिकांचे सहकार्य मिळाले तर ५०० ते ६00 मि.मी. पाऊस आला तरीही दुष्काळ जाणवणार नाही, असा विश्वासही डॉ. सचिन पावडे यांनी व्यक्त केला.

जिल्ह्यात जलसंकट गडद होत असतानाही नागरिकांकडून पाण्याचे योग्य नियोजन केले जात नाही. मोठ्या प्रमाणात पाण्याचा उपसा, अपव्ययही होत आहे. पाण्याच्या बचतीकरिता आणि पाणी मुरविण्याकरिता दुर्लक्ष होत असल्याने हल्ली चारशे फुटांपर्यंत बोअरवेल केली तरीही पाणी मिळ्त नाही, अशी अवस्था निर्माण झाली आहे. याकडे असेच दुर्लक्ष राहिले तर भविष्यातील पिढीला पाणी मिळणे कठीण होणार आहे. अजूनही परिस्थिती हातात असल्याने प्रत्येकाने वर्षभर पाणी मुरविण्याकरिता घरोघरी शोषखड्डे तयार करावे, तसेच पावसाच्या पाण्याचा प्रत्येक थेंब जमिनीत मुरविण्याकरिता जलपुनर्भरण करण्यासाठी पुढाकार घ्यावा, याकरिता वैद्यकीय जनजागृती मंच सदैव सहकार्य करण्यासाठी तयार असल्याचेही सांगितले. या पत्रकार परिषदेला डॉ. सचिन पावडे, डॉ. आनंद गाढवकर, सचिन गरपाल, मोहन मिसाळ, श्याम भेंडे, मंगेश दिवटे, महेश अडसुळे, अजय वरटकर, अनिल मुखरे, रोशन देशमुख व अनंत बोबडे यांची उपस्थिती होती.